

Handledning för vattenråd i Bottenvikens vattendistrikt

Utgiven av: Vattenmyndigheten i Bottenviken vattendistrikt
Version: 2018:1
Författare: Sophie Forsberg, Vattenmyndigheten Bottenviken
Omslagsbild: Jan Åberg
Illustrationer: Sylvia Kinberg, Vattenmyndigheten
Södra Östersjöns

Förord

Vi har det vatten vi har. Och vi klarar oss inte många dagar utan. Ändå har vi genom historien orsakat en hel del problem genom vårt sätt att hantera vatten – som om det vore en oändlig resurs. I själva verket är vatten en begränsad resurs, men med omistliga värden. Att ta hand om vattenmiljön är något av det viktigaste vi människor kan ta oss för. Förvaltningen av vatten är en miljö- och resursfråga med många dimensioner. Vatten är vårt viktigaste livsmedel, en av våra allra viktigaste resurser och utgör livsmiljö för många växter och djur.

Vattenförvaltningsarbetet ska engagera kommuner och statliga myndigheter men förutsätter också deltagande från andra intressenter såsom privatpersoner och företag. En utmaning är att se till att vattenfrågorna i högre grad integreras i samhällsplanering och myndighetsutövning, liksom att vattenfrågorna medvetandegörs i högre utsträckning hos verksamhetsutövare och enskilda.

Mellan 2006 och 2009 arbetade Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt tillsammans med länsstyrelserna och de kommunala regionförbunden med att skapa vattenråd i Sveriges nordligaste vattendistrikt. Arbetet har sedan dess gått vidare och detta är den tredje uppdateringen av handledning för vattenråden. Denna handledning ersätter *Samverkan i Bottenvikens vattendistrikt – handledning för vattenråd*, som togs fram 2012.

Syftet med handledningen är att tydliggöra roller och rutiner för att underlätta samverkan mellan vattenråd, länsstyrelser och Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt.

Handledningen är i första hand tänkt som ett stöd för er som redan är engagerade i vattenråden men även som inspiration till er som funderar på att gå med eller starta ett nytt vattenråd. I denna handledning ges först en kort bakgrund till varför vattenråden är viktiga för vattenarbetet i distriktet följt av en beskrivning av vem som gör vad inom vattenförvaltningen i Bottenvikens vattendistrikt.

Lisa Lundstedt
Vattenvårdsdirektör
Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt

Henrik Löfdahl
Länsstyrelsen i Norrbotten

Gunilla Johansson Forsgren
Länsstyrelsen i Västerbotten

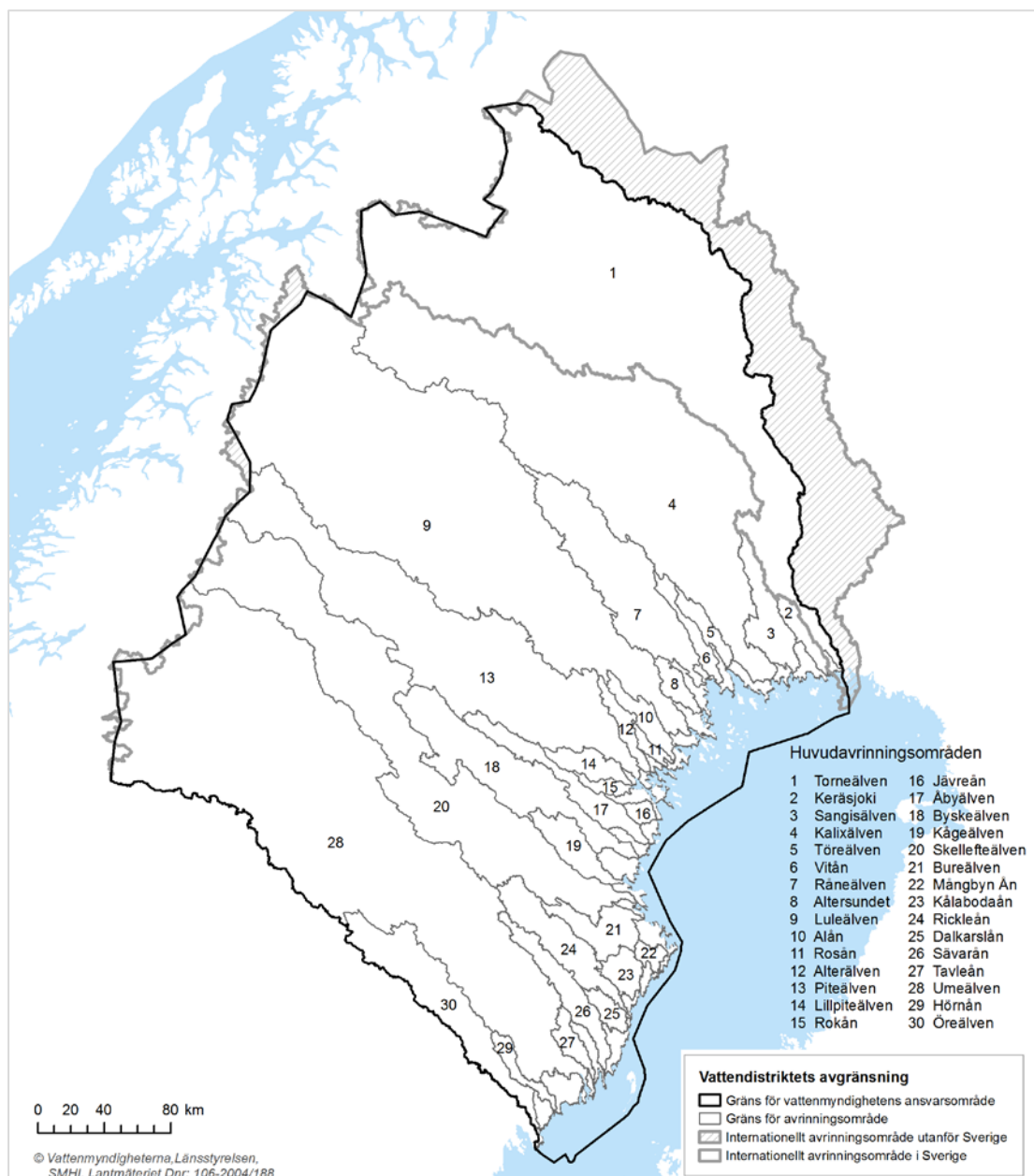
Innehåll

Bottenvikens vattendistrikt	5
Vattenråd – en viktig pusselbit i genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten.....	6
Vattenförvaltningscykeln	9
Samverkan i Bottenvikens vattendistrikt.....	11
Vattenmyndighetens roll och ansvar	11
På vilket sätt stöttar länsstyrelsen vattenråden?	12
Vad är och vad kan ett vattenråd göra?.....	13
Kommunernas roll	16
Struktur för samverkan i distriktet	17
Samverkansmöte i distriktet.....	17
Planering och återkoppling.....	17
Redovisning	17
Löpande kommunikation	17
Verktyg för vattenrådets arbete	18
Vatteninformationssystem Sverige, VISS	18
Vattenrådets webbplats, vattenorganisationer.se	18
Bilagor.....	19
Bilaga 1. Förhållningssätt i vattenrådsarbetet	19
Bilaga 2. Mer information och länkar	20

Bottenvikens vattendistrikt

Den europeiska modellen innebär att vattenresursen ska förvaltas i avrinningsområden och vattendistrikt eftersom vatten rör sig efter naturliga gränser och inte inom lands-, läns- eller kommungränser. Det gör att både påverkan och förbättringsåtgärder är allas gemensamma angelägenheter.

Sverige är uppdelat i fem olika vattendistrikt baserat på de fem större havsbassängerna. Detta innebär att både län och kommuner kan tillhöra mer än ett distrikt. Regeringen har pekat ut fem länsstyrelser i Sverige som ansvariga för vattendistrikten. Länsstyrelsen i Norrbottens län har uppdraget att vara vattenmyndighet för Bottenvikens vattendistrikt som omfattar hela Norrbottens län och nästan hela Västerbottens län (se Figur 1)

Figur 1. Bottenvikens vattendistrikts avgränsningar och dess huvudavrinningsområden. Uppgifterna till kartan är hämtade från VISS 2015-08-15 (www.viss.lansstyrelsen.se).

Handledning för vattenråd Bottenvikens vattendistrikt

Bottenvikens vattendistrikt kännetecknas av stora älvdalar, många sjöar och vattendrag, landhöjningskust – med över 7 000 öar – och bräckt havsvatten. Antalet sjöar större än 1 hektar (0,01 km²) uppgår till ca 42 000. I distriktet finns även Sveriges fyra nationalälvar, Torne älv, Kalix älv, Pite älv samt Vindelälven, så väl som de kraftigt utbyggda älvarna Lule älv, Skellefte älv och Ume älv. Många vatten har genom tiderna nyttjats för att driva kvarnar och sågverk, frakta timmer och för att skapa odlingsbar mark, vilket satt sina spår längs vattendragen. Industrier, reningsverk, bebyggelse, vägar och hamnar bidrar också med påverkan på vattenmiljöerna. Nedfall av försurande ämnen har orsakat försurning i distriktets södra delar. Det finns stora möjligheter att förbättra vattenmiljöerna i distriktet som i sin tur skulle bidra till bättre levnadsvillkor för växt- och djurliv. Vattenrådet kan bidra med lokal kunskap och ge förslag till prioriteringar av åtgärder.

Vattenråd – en viktig pusselbit i genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten

Vattenförvaltningen bedrivs i ett cykliskt arbete om sex år enligt EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG). Ramdirektivet har implementerats i svensk rätt genom Förordning (SFS 2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

En hörnsten i vattendirektivet och vattenförvaltningsförordningen är samverkan. Särskilt stor vikt läggs vid att säkerställa lokal förankring och förståelse samt att beslut fattas nära de berörda. Både kunskap om lokala förhållanden samt människors engagemang och samlade drivkraft ska tas tillvara.

EU:s ramdirektiv för vatten

Direktivet vilar på två grundpelare: att värna ett naturligt växt- och djurliv och att säkerställa tillgång på rent vatten för dricksvattenproduktion. Samma regler gäller för alla europeiska vatten.

[Mer om EU:s ramdirektiv för vatten](#)

Vattenråden är de lokala känslspröten och forum för samverkan för de som är intresserade av vattenfrågor på lokal nivå. De fungerar som samverkansorgan för enskilda vattendrag, delavrinningsområden eller avrinningsområden och utgör därför en viktig del av vattenförvaltningen. Ett vattenråd är en frivillig sammanslutning av alla intressenter som vill delta i vattenförvaltningen. Exempel på medlemmar kan vara kommuner, kraftbolag och gruvbolag, intresseorganisationer, så som fiskevårdsområdesföreningar, men även allmänheten i form av mark-, vatten- och fiskerättsägare. Det är viktigt att ingen intressent utesluts från att vara med i ett vattenråd.

Vem som helst kan ta initiativ att bilda ett vattenråd. Ansökan om att bilda ett vattenråd lämnas till vattenmyndigheten i det distrikt som berörs. Området som vattenrådet fokuserar på kan vara litet eller stort område. Dock helst ett avrinningsområde, så att påverkan och möjligheter kan ses som en helhet.

Vattenråden får information om vad som är på gång inom vattenförvaltningens arbete och ges därmed möjlighet att vara med och påverka åtgärder och prioriteringar. Vattenråden har även värdefull lokal kunskap om miljöförhållanden och kan vara kontaktnät för att ge och ta emot information. Vattenråden har dock ingen egentlig beslutsrätt i vattenförvaltningen.

Vattenråden kan vara organiserade på olika sätt. I Bottenviken är de flesta organiserade i form av nätverk. Vattenråden utser en styrgrupp, som bör spegla de olika intressena. Det

Handledning för vattenråd Bottenvikens vattendistrikt

finns möjlighet för vattenråden att söka bidrag för sina kostnader för administration, informations-spridning och sammankomster.

Arbetet i vattenråden finansieras oftast genom ett årligt bidrag ur havsmiljöanslaget från Havs- och vattenmyndigheten (HaV) via de regionala vattenmyndigheterna. Det finns även vattenråd som genererar inkomster genom att utföra recipientkontroll och provtagning av vattenkvalitet, eller driva projekt med annan extern finansiering.

En central uppgift för vattenråden är att uppmuntra lokala samverkande nätverk och att lyfta fram de olika vattenintressen som finns i området. Vattenråden ska förmedla och sprida kunskaper om vattenförvaltningsarbetet och vara samverkansparter till vattenförvaltande myndigheter.

Idag finns det drygt 100 vattenråd i Sverige. De flesta finns i södra Sverige. I Bottenvikens vattendistrikt finns det få vattenråd i förhållande till arealen, 12 stycken varav två är kustvattenråd. De omfattar å andra sidan stora avrinningsområden och täcker i stort sett hela distriktet (se Figur 2). De flesta vattenråden i Bottenviken bildades 2008 som en del i projektet "Vattensamverkan Norr".

Figur 2. Bottenvikens vattendistrikts vattenrådsområden.

Vattenförvaltningscykeln

Vattenförvaltning bedrivs i ett cykliskt arbete där ny kunskap och effekt av åtgärder bidrar till ständig förbättring. Arbetssättet ger också beredskap för att anta nya utmaningar, exempelvis klimatförändringar eller förändrad samhällsstruktur. Därför uppdateras och revideras alla ingående komponenter vart sjätte år (Figur 3).

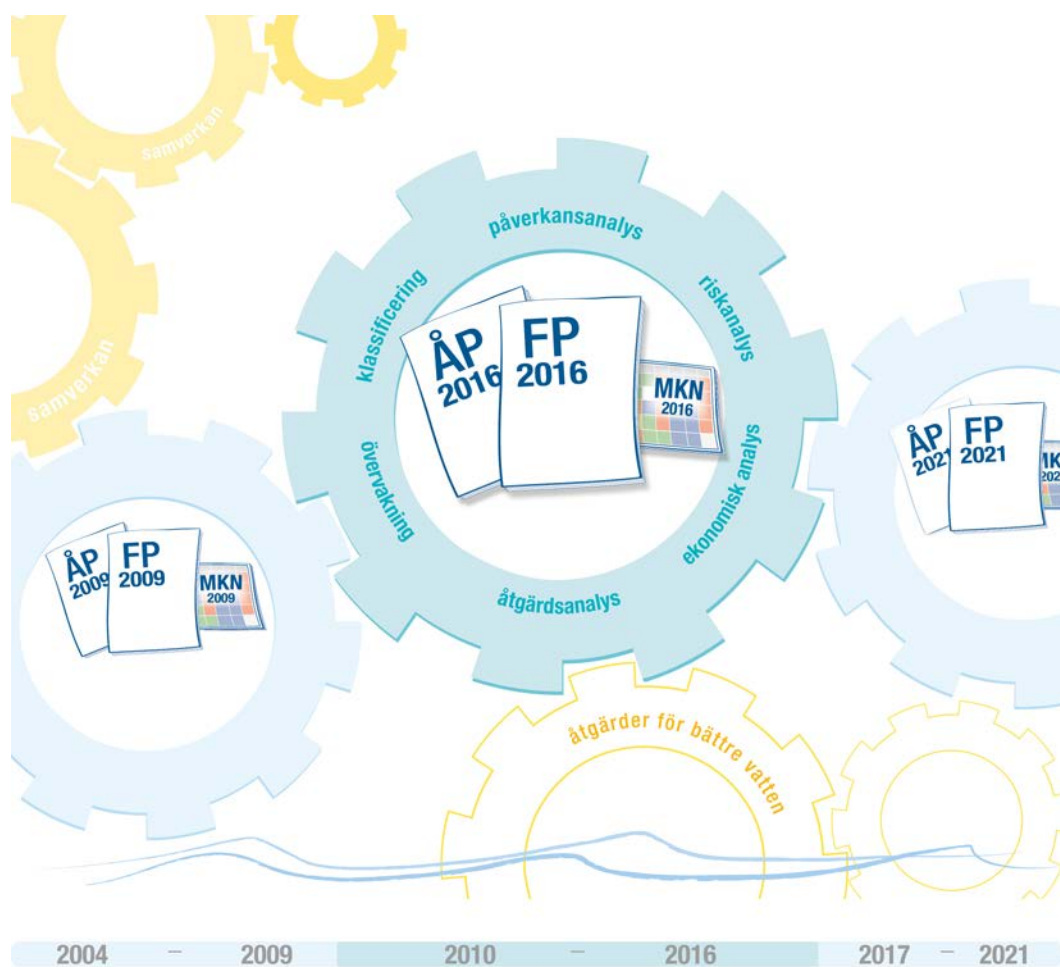
I varje förvaltningscykel analyseras och beskrivs tillståndet i vattenförekomsterna. Till grund för beskrivningarna ligger bland annat data från övervakning och olika typer av analyser. Baserat på tillståndet i vattenmiljöerna och den påverkan som vattnet utsätts för arbetas ett åtgärdsprogram fram i dialog med andra aktörer. För varje vattenförekomst föreslås vilket kvalitetskrav som ska gälla, det vill säga vilken miljö kvalitetsnorm vattnet ska ha. I slutet av varje cykel fastställer vattendelegationen åtgärdsprogram, förvaltningsplan och miljö kvalitetsnormer, som blir utgångspunkt för arbetet under kommande cykel. Förvaltningscykeln avslutas med att resultatet rapporteras till EU.

Planerna och programmen kompletteras med ytterligare två viktiga verktyg: information och dialog. I Sverige används VISS, Vatteninformationssystem Sverige – en nationell samlingsplats för data och omfattande kartmaterial, som beslutstöd och som underlag vid samverkan.

Mer information om förvaltningscykeln

På www.vattenmyndigheterna.se finns tre olika skrifter som beskriver olika delar av förvaltningscykeln lite mer ingående.

- Tid för bättre vatten
- Verktyg för bättre vatten – Miljö kvalitetsnormer – bakgrund, utformning och användning
- Åtgärder för bättre vatten

Figur 3. Vattenförvaltning är ett iterativt arbete - varje sexårsperiod upprepas momenten övervakning, bedömning av status, analys av påverkan och risk för försämring av status samt bedömning av ekonomiska förutsättningar och konsekvenser. I slutet av varje sexårsperiod beslutar vattendelegationen om förvaltningsplan (FP), åtgärdsprogram (ÅP) och miljökvalitetsnormer (MKN) för kommande period. Genom samverkan med andra aktörer leder vattenförvaltningsarbetet till åtgärder för bättre vatten så att miljökvalitetsnormerna kan följas.

Samverkan i Bottenvikens vattendistrikt

Vattenmyndighetens roll och ansvar

Vattenmyndigheten i ett distrikt ansvarar för genomförandet av vattenförvaltningen inom distriktet och har det övergripande ansvaret att samordna arbetet så att vårt vatten håller god kvalitet.

Varje vattenmyndighet består av ett kansli som bereder ärenden till vattendelegationen, samordnar distriktets länsstyrelser i framtagande av underlag samt samverkar med berörda på alla nivåer från lokal till internationell nivå.

Vattenmyndigheten i Bottenvikens roll är bland annat att tydliggöra samverkansstrukturerna i distriktet samt att informera och vägleda länsstyrelserna och vattenråden om vad som är viktigt att ta ställning till utifrån var i förvaltningscykeln man befinner sig.

Vattendelegationen

För varje vattenmyndighet finns det en särskild vattendelegation bestående av sakkunniga ledamöter som är utsedda av regeringen för en bestämd tid. Det är vattendelegationen som fattar beslut inom vattenmyndighetens ansvarsområde.

[Mer om Vattendelegationen i Bottenvikens vattendistrikt och vilka](#)

Vattenmyndighetens uppgifter för samverkan med vattenråd:

- Samordna och skapa rutiner för samverkan i distriktet
- Synliggöra vattenrådets bidrag i vattenförvaltningsprocessen
- Bistå länsstyrelsernas beredningssekretariat med medel och kompetens
- Vägleda länsstyrelser och vattenråd om vad som är viktigt att ta ställning till, och när i vattenförvaltningsarbetet
- Anordna vattenrådsdagar eller liknade forum
- Utveckling och underhåll av webbplatsen vattenorganisationer.se
- Ordna årligt samverkansmöte för distriktets vattenråd och beredningssekretariat
- Uppdatera dokument som tagits fram som stöd i vattenrådsarbetet
- Finansierar grundbidrag till vattenråden

På vilket sätt stöttar länsstyrelsen vattenråden?

Alla länsstyrelser inom ett distrikt har i uppdrag att på olika sätt stödja vattenmyndigheten. Vid varje länsstyrelse finns ett beredningssekretariat som tar fram underlag till förvaltningsplaner och åtgärdsprogram. För Bottenvikens vattendistrikt finns det ett beredningssekretariat på Länsstyrelsen i Norrbotten och ett på Länsstyrelsen i Västerbotten. I praktiken bedrivs ett nära samarbete mellan länsstyrelserna och vattenmyndighet både inom och mellan distrikten.

Förutom den samverkan som vattenmyndigheten ansvarar för utövar länsstyrelserna och dess beredningssekretariaten samverkan med vattenråd, kommuner och andra intressenter i länet. Länsstyrelsen ansvarar dessutom för det operativa arbetet, exempelvis att övervaka miljön, vidta åtgärder enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och se till att miljökvalitetsnormerna följs i samband med provning och tillsyn, naturvård, planering och planläggning.

På länsstyrelsernas beredningssekretariat finns tjänstepersoner som är kontaktpersoner till vattenråden i länen. Kontaktpersonernas roll är att hålla regelbunden kontakt med vattenråden, stötta och vägleda samt föra tillbaka information och synpunkter till myndigheterna och till vattenförvaltningens process. Beredningssekretariaten ska också verka för att göra vattenråden kända för länsstyrelsernas övriga enheter.

Beredningssekretariatens uppgifter i samverkan med vattenråd:

- Hålla regelbunden kontakt med vattenråden
- Komma med inspel till vattenrådets verksamhetsplaner och planera för gemensamma aktiviteter/möten
- Informera vattenråden om pågående vattenförvaltningsarbete
- Efterfråga underlag och synpunkter - ge tydliga uppdrag
- Ta emot, beakta och återkoppla synpunkter
- Ta fram faktaunderlag som efterfrågas
- Vid behov delta på möten och andra aktiviteter som vattenråden anordnar
- Föra frågor mellan vattenråd och vattenmyndighet samt berörda enheter på länsstyrelsen

Vad är och vad kan ett vattenråd göra?

Ett vattenråd är i första hand ett kontaktnätverk som speglar de aktörer och intressen som finns i vattenrådsområdet. Vattenråden kan även genomföra projekt och åtgärdsinsatser men omfattningen av vad som ska göras bestäms av vattenrådet själv. Vattenråden är en värdefull kontaktväg för myndigheter för att lyfta frågor som rör ett särskilt avrinningsområde. Grundläggande syfte med vattenråden är för att kunna effektivisera samverkan mellan olika aktörer inom ett avrinningsområde.

- Vattenråd möjliggör demokratiskt inflytande i vattenförvaltningen
- Vattenråd strävar efter en helhetssyn på vattenresursen
- Vattenråd samverkar lokalt inom sitt vattenrådsområde
- Bidrar med lokal kunskap och förslag på prioriterade åtgärder

Vattenrådet har ingen formell beslutanderätt men kan genom sitt samarbete inom vattenområdet och i dialog med länsstyrelserna bidra med värdefull lokal kunskap och få betydande inflytande på arbetet i vattenförvaltningen, t.ex. vid statusklassningar och prioritering av mål och åtgärder.

Vattenrådets organisation

De flesta vattenråden i Bottenvikens vattendistrikt är organiserade som nätverk vilka utser en styrgrupp. Styrgruppen bör spegla de olika intressen som finns i avrinningsområdet och bestå av personer som har mandat att företräda sin egen organisation och ta ansvar för att föra vidare information inom sin organisation. Ofta har tjänsteperson alternativt politiker från kommunerna ledande poster i styrgruppen, men det förekommer vattenråd där det inte finns med någon kommunrepresentation alls i styrgruppen. Respektive vattenråd ska även ha en juridisk person för det ekonomiska ansvaret och utse en person som samordnar arbetet och håller kontakt med länsstyrelsens beredningssektariat. Det är även bra att utse en person som är ansvarig för informationen på vattenrådets gemensamma webbplats www.vattenorganisationerna.se. I vattenrådets nätverk kan alla vara med och delta i vattenrådets arbete.

Vattenråden kan välja andra organisationsformer, som exempelvis ideell eller ekonomisk förening, så länge alla ges möjlighet att delta i vattenrådsarbetet.

Citat från utvärdering av vattenrådsarbetet om varför man är med i en styrgrupp.

”Vattenrådet är en av få forum där en bred samling aktörer möts och diskuterar konsensus frågor. Mycket intressant och potentiellt kraftfullt”

”Kommunen ska ha en representant i varje vattenråd”

”Därför att jag tror på dialogen som en kraft till förändring”

”Få insikt hur vattendirektivet fungerar”

”Viktigt att delta i processen och föra fram min organisations perspektiv”

”Har alltid varit intresserad av vatten och särskilt fiskefrågor”

Handledning för vattenråd Bottenvikens vattendistrikt

Roll och uppgifter

I och med bildandet av och det ekonomiska bidraget från vattenmyndigheten har vattenråden tagit på sig att arbeta med lokal samverkan inom sitt vattenrådsområde och att vara en samverkanspart till Vattenmyndigheten i Bottenviken och länsstyrelserna. Därutöver kan vattenrådet fokusera på att jobba med egna frågor och projekt i vattenrådsområdet.

Det är styrgruppen som ansvarar för vattenrådets samverkansuppdrag och att rådets medlemmar hålls informerade via personliga kontakter, e-post och/eller hemsida.

Vattenrådet ska uppmuntra till lokal samverkan. Styrgruppsmedlemmarna bör vara lyhörda och fånga upp frågor, personer och föreningar som visar engagemang för något vatten. Här har kommunernas representanter en mycket viktig roll. Vattenrådet kan sedan ta kontakt och lyssna på deras synpunkter samt berätta om vattenförvaltningen och vad vattenrådet kan bidra med, exempelvis stötta bildandet av lokala arbetsgrupper genom ekonomiskt stöd och vägledning.

Handledning för vattenråd Bottenvikens vattendistrikt

Vattenrådets roll och uppgifter har varierat och kommer att variera över tiden. Nya frågor dyker upp och andra återkommer regelbundet under varje cykel.

Exempel på frågor där vattenrådet kan komma med inspel som samverkanspart till länsstyrelserna och vattenmyndighet.

Övergripande kommunikation och samverkan

- Hålla kontinuerlig dialog med sin kontakt på beredningssekretariatet och det egna nätverket
- Efterfråga, ta emot och sammanställa kunskap och synpunkter från styrgrupp och från det egna nätverket
- Sprida information om vattenförvaltningen och havsmiljöförvaltningen till sina nätverk
- Omvärldsbevakning kring vattenfrågor generellt och sprida informationen till nätverken
- Uppmuntra till lokalt engagemang och därmed utöka nätverket
- Besluta om ekonomiskt stöd till lokala arbetsgrupper och vägleda dem

Kartläggning och analys

- Bidra med lokal kunskap om vattenförekomster till bedömning av vattenförekomsternas status och indelning
- Bidra med kompletterande dataunderlag om sådana finns
- Ge synpunkter på och komplettera bedömningen av kända vattenproblem och påverkansfaktorer

Miljö kvalitetsnormer för vatten

- Ge synpunkter på förslag till miljö kvalitetsnormer

Åtgärdsprogram

- Ge synpunkter på förslag till åtgärdsprogrammet
- Föreslå vilka vatten och miljöutmaningar som bör prioriteras för åtgärder
- Bidra till att hitta lämpliga och kostnadseffektiva lösningar

Miljöövervakning

- Bidra med kunskap om lokala förhållanden
- Bidra till att förbättra övervakningsprogrammen och föreslå kompletteringar
- Tillgängliggöra data från tidigare eller lokal miljöövervakning i den mån det är möjligt

Samråd

- Sprida information om aktuella samråd och uppmuntra medlemmar att lämna synpunkter. Återkommande samråd under en förvaltningscykel är:
 - Arbetsprogram med tidplan
 - Översikt över väsentliga frågor
 - Förslag till förvaltningsplan innehållande: miljö kvalitetsnormer, åtgärdsprogram och miljökonsekvensanalys

Handledning för vattenråd Bottenvikens vattendistrikt

Utöver detta kan vattenråden, om de vill, engagera sig i arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormerna, exempelvis genom att ta fram lokala åtgärdsprogram eller initiera och/eller driva lokala åtgärdsprojekt, yttra sig och ge synpunkter på andra remisser och underlag.

Vattenförvaltningen är ett komplext arbete, allt från att avgränsa vatten och bestämma dess kvalitet till att samordna olika styrmedelsåtgärder ingår. Med denna utgångspunkt blir det lokala engagemanget en utmaning för vattenrådet och dess styrgrupp. Styrgruppsmedlemmarna bör därför vara lyhörda och fånga upp frågor, personer och föreningar som visar engagemang för något vatten. Här har kommunernas representanter en mycket viktig roll. Vattenrådet kan sedan ta kontakt och lyssna på deras synpunkter samt berätta om vattenförvaltningen och vad vattenrådet kan bidra med, exempelvis stötta bildandet av arbetsgrupper genom ekonomiskt stöd och vägledning.

Kommunernas roll

Kommunerna ansvarar bland annat för fysisk planering enligt plan- och bygglagen, är lokala tillsynsmyndigheter enligt bland annat miljöbalken och är dessutom verksamhetsutövare. Deras lokalkännedom, breda kunskap i vattenrelaterade frågor, nätverk, kanaler och närhet till medborgarna, gör att de har en särskilt viktig roll i vattenförvaltningen. Kommunerna är även viktiga för genomförandet av vattenmyndighetens åtgärdsprogram där ett antal åtgärder riktats till just kommunerna. Det är därför bra om kommunerna deltar i och är representerade i vattenrådsarbetet.

Förutom att vara lyhörd för frågor med relevans för vattenråden kan en kommun ta sig an rollen som projektägare för åtgärdsprojekt som vattenråden prioriterar. Kommunerna kan bidra genom att lyfta planfrågor i vattenrådet för en bättre helhetssyn på vattenresursen. Frågor kring strandskydd, kommunala översiktsplaner och havsplaner kan diskuteras, även om det inte får direkt genomslag i vattenförvaltningen.

Kommunrepresentanter i vattenrådet bör marknadsföra och göra vattenråden kända inom olika enheter på kommunen.

Kommunernas åtgärdsuppdrag enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram innebär bland annat att de:

- inom sin tillsyn ska prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller som riskerar att inte uppnå god status
- ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att vattenförekomster inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå god status
- inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter
- tillse att vattentäkter som inte är kommunala och som försörjer > 50 personer eller har ett vattenuttag på > 10m³/dag har god status
- utveckla sin planläggning och prövning så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds
- i samverkan med länsstyrelsen utveckla VA-planer och vattenförsörjningsplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå god status
- rapportera sitt åtgärdsarbete årligen till vattenmyndigheterna

Struktur för samverkan i distriktet

Samverkansmöte i distriktet

En gång per år kallar Vattenmyndigheten i Bottenviken de som är samordnare/ordförande för vattenråden och länsstyrelsernas kontaktpersoner till ett gemensamt informations- och dialogmöte. Dessa möten är till för att vattenråden ska få möjlighet att informera varandra och myndigheterna om vad som är aktuellt i vattenrådsområdena samt genomförda och planerade aktiviteter. Mötena är även ett forum för att diskutera distriktsovergripande samverkansfrågor samt ett tillfälle för vattenmyndigheten och länsstyrelserna att informera vattenråden om nyheter i vattenförvaltningen.

Planering och återkoppling

Vattenrådets samordnare/ordförande och länsstyrelsens kontaktperson har löpande kontakt under året, där båda parter ansvarar för att ta kontakt. Syftet är att stämma av vattenrådets verksamhetsplaner, vilka möten och aktiviteter det förväntas att vattenråd respektive beredningssekretariat ska delta vid. Kontakterna sker både per e-post och genom att länsstyrelsens kontaktperson bjuds in till något eller några av vattenrådets styrgrupps- och nätverksmöten. Vid dessa möten finns även möjlighet att ge respons på synpunkter från vattenrådet samt att redovisa resultat från provtagningar, undersökningar och annat av betydelse från båda parter.

Redovisning

Vattenråden ska lämna en årlig verksamhetsberättelse till sitt beredningssekretariat senast i slutet av mars varje år. Den ska bland annat innehålla en ekonomisk redovisning av hur tilldelade medel använts samt en beskrivning av hur man har samverkat lokalt och vilka aktiviteter som utförts. Den fungerar som uppföljning av verksamhetsplanen och är obligatorisk. Mer information finns i redovisningsblanketten och i beslutet om bidrag vilka är tillgängliga på länsstyrelserna webbplatser eller via kontakt med beredningssekretariaten.

Löpande kommunikation

Det är ett ömsesidigt ansvar för länsstyrelsernas beredningssekretariat och vattenrådet att hålla löpande kontakt med varandra.

Verktyg för vattenrådets arbete

Vatteninformationssystem Sverige, VISS

Vatteninformationssystem Sverige, VISS, www.viss.lst.se, är en databas med Sveriges alla större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Här kan du söka vattenförekomster via en karta eller med namn, göra uttag från databasen, göra rapporter med mera. Mycket av informationen som finns i VISS kan vara svår att förstå om man inte är insatt i alla termer som används inom vattenförvaltningen. Därför finns VISS-hjälp som förklarar olika begrepp och är även en teknisk hjälp.

Vattenrådets webbplats, vattenorganisationer.se

Alla vattenråd i Sverige har en gemensam webbplats, www.vattenorganisationer.se. Under Bottenviken finns länkar till vattenrådets egna sidor med kontaktuppgifter, protokoll och annan aktuell information samt en del stöddokument.

Bilagor

Bilaga 1. Förhållningssätt i vattenrådsarbetet

Att skapa en god samverkan och få ett vattenråd att fungera bra ställer krav på ett medvetet sätt att arbeta tillsammans. Arbetet ska vara samverkans- och dialogorienterat, samt fokusera på lärandet. Samverkan innebär en ständig process som innehåller diskussioner, förslag, att presentera egna behov och vara lyhörd för andras.

Kom ihåg att deltagarnas olika perspektiv är den viktigaste resursen i arbetet. Samverkan och dialog kan leda till att man hittar nya sätt att lösa gamla problem.

Till stöd för vattenrådets samordnare, styrgrupper och övriga medlemmar bör följande riktlinjer gälla:

Lyhördhet

- Lyhördhet för olika synpunkter utifrån ett helhetsperspektiv på aktuellt avrinningsområde präglar samverkan.
- Viktigt att känna till alla intressenters behov och påverkan.
- Båda könen perspektiv tillvaratas i vattenrådets arbete.
- Kloka, kunniga, engagerade personer som har allas förtroende och ser till helheten före egenintresset väljs till styrgruppen/kontaktperson för vattenrådet.

Själva arbetet

- Välj de frågor vattenrådet anser viktigast att arbeta med.
- Följ sexårscykeln i arbetet.
- Ha nära kontakt med länsstyrelsernas beredningssektariat.
- Allt material som används för vattenrådets arbete är tillgängligt för alla i vattenrådet, exempelvis på rådets egen hemsida.

Mandat

- Deltagarna är utsedda av sin organisation och ansvarar för att information förs mellan vattenrådet och sin organisation i båda riktningarna.

Bilaga 2. Mer information och länkar

Lagar och förordningar

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG)

Vi ska ha tillräckligt mycket vatten av god kvalitet, både idag och imorgon. EU:s ramdirektiv för vatten (eller vattendirektivet) anger vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten.

[Om ramdirektiv för vatten på Havs – och vattenmyndighetens webbplats](#)

Tillhörande förordning:

[Förordning \(SFS 2004:660\) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön](#)

Havsmiljödirektivet

Syftet med havsmiljödirektivet (Ramdirektiv om en marin strategi, 2008/56/EG) är att uppnå eller upprätthålla en god miljöstatus i Europas hav senast 2020.

[Läs mer om havsmiljödirektivet på Havs- och vattenmyndighetens webbplats](#)

Tillhörande förordning:

[Havsmiljöförordning \(SFS 2010:1341\)](#)

Vattenförvaltningen i Bottenviken

Förvaltningsplan 2016–2021

Den 16 december 2016 beslutade vattendelegationen om miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan 2016–2021. Vattenmyndighetens förvaltningsplan är uppdelad i fem olika delar. Till detta kommer länsstyrelsens föreskrift om miljökvalitetsnormer för vatten samt ett antal bilagor.

[Ladda ner förvaltningsplanens alla fem delar på vattenmyndigheternas webbplats](#)

Vatten i norr (Facebook-grupp)

Grupp på Facebook i vilken Vattenmyndigheten i Bottenviken, Länsstyrelsen i Norrbottens län och Länsstyrelsen i Västerbottens län samt vattenråden publicerar och delar nyheter och information som berör vattnen i vårt distrikt.

[Facebook-gruppen Vatten i Norr](#)

Broschyrer och foldrar

På vattenmyndigheternas webbplats www.vattenmyndigheterna.se finns ett antal broschyrer och foldrar bland annat:

- [Tid för bättre vatten](#) - Skrift om vattenförvaltning i Sverige
- [Verktyg för bättre vatten](#) – Miljökvalitetsnormer – bakgrund, utformning och användning. Skriften syftar till att ge kunskap om systemet med miljökvalitetsnormer
- [Åtgärder för bättre vatten](#) – Skrift som beskriver hur vattenmyndigheternas åtgärdsprogram får effekt och vem som ska göra vad för att se till att rätt åtgärder genomförs på rätt plats.

